

PROFIL JAVNE POLITIKE: POLITIKA JAVNOG UPRAVLJANJA U HRVATSKOJ

Što je politika javnog upravljanja?

Ana Petek, Dario Nikić Čakar

Politika javnog upravljanja važna je javna politika koja je često zanemarena u hrvatskoj političkoj praksi i njezinoj analizi. Riječ je o heterogenoj politici koja se sastoji od niza tema kao što su financiranje političkih stranaka, reguliranje procesa izbornih kampanja, reguliranje mandata državnih dužnosnika, teritorijalno ustrojstvo, reguliranje glasovanja i izbornog procesa, ubiranje poreza i sl.

Politika javnog upravljanja važna je javna politika koja je često zanemarena u hrvatskoj političkoj praksi i njezinoj analizi. Riječ je o heterogenoj politici koja se sastoji od niza tema kao što su financiranje političkih stranaka, reguliranje procesa izbornih kampanja, reguliranje mandata državnih dužnosnika, teritorijalno ustrojstvo, reguliranje glasovanja i izbornog procesa, ubiranje poreza i sl. Američka politologinja Caroline J. Tolbert smatra da se "politika javnog upravljanja sastoji od promjena pravila koje utječu na strukturu i organizaciju političkih institucija" (Tolbert, 2002: 75). Riječ je u osnovi o proceduralnoj javnoj politici koju čine različiti aspekti reforme i preustroja političkog sustava. Tehnički se politika javnog upravljanja može odrediti kao sve djelatnosti koje spadaju u resor ministarstva uprave. Ministarstvo uprave postoji u Hrvatskoj od 1990. godine, ali je tijekom godina mijenjalo svoju organizacijsku formu i službene nazive, ovisno o preferencijama stranke ili koalicije na vlasti (Petek, 2012). Ministarstvo uprave ima tri temeljne skupine djelatnosti. Prva se odnosi na politički i izborni sustav te sve što je povezano s reguliranjem političkog djelovanja. Druga skupina djelatnosti odnosi se na reformu i reorganizaciju te modernizaciju i informatizaciju javne uprave. Treću skupinu čine djelatnosti povezane s decentralizacijom, odnosno s ustrojem lokalne i područne samouprave (Hrvatski sabor, 2011).

Metodološki okvir analize

U sklopu istraživačkog projekta *Politički prioriteti u Hrvatskoj* (POLIPTIH), koji provodi skupina istraživača s Fakulteta

Tablica 1. Zastupljenost podtema politike javnog upravljanja u bazama POLIPTIH-a

Podteme	Mediji	Vlada	Sabor	Zastupnička pitanja	Narodne novine	Stranke
2000/ Poslovi vlasti općenito	218	1299	371	59	705	138
2001/ Odnosi među državnim tijelima (uključujući pitanja lokalne vlasti)	61	1457	231	102	606	705
2002/ Efikasnost vlasti i upravni nadzor	21	286	112	22	136	350
2003/ Poštanska služba	10	84	62	2	42	8
2004/ Beneficije državnih zaposlenika i državne službe (uključujući kolektivne ugovore u javnom sektoru)	55	986	165	55	593	96
2005/ Kandidiranja i imenovanja koja nisu kodirana drugdje	21	1183	449	40	3886	0
2006/ Valuta, prigodni kovani novac, medalje i kovnica novca	20	29	17	2	748	1
2007/ Javna nabava, prijevare u javnoj nabavi i upravljanje izvođačima radova	8	173	63	15	96	29
2008/ Upravljanje državnom imovinom	158	3535	276	487	938	545
2009/ Administriranje poreza	52	222	33	21	44	39
2010/ Politička odgovornost i izglasavanje nepovjerenja članu Vlade (uključujući političke skandale)	216	156	412	101	197	219
2011/ Odnosi grana vlasti i ustavne reforme	80	907	265	16	110	569
2012/ Regulacija političkog djelovanja, izbora i predizbornih kampanja	250	837	469	79	845	731
2013/ Popis stanovništva i ostali statistički pokazatelji	23	125	90	5	102	0
2014/ Poslovi glavnoga grada	241	92	17	9	43	11
2015/ Rješavanje odštetnih zahtjeva prema državi	18	95	47	21	69	3
2030/ Nacionalni praznici i blagdani	65	36	29	2	18	0
2099/ Ostalo – poslovi vlasti (uključujući demokratsku tranziciju)	125	755	187	31	227	260
Ukupno	1642	12 257	3295	1069	9405	3705

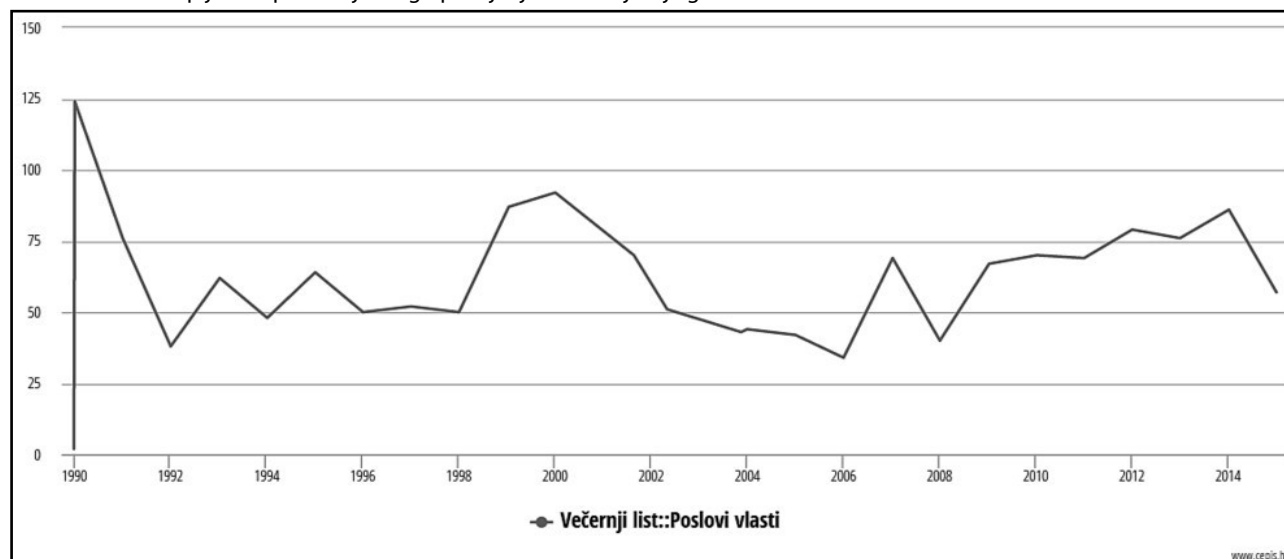
Izvor: POLIPTIH 2016.

političkih znanosti u Zagrebu, prikupljeni su cjeloviti podaci o svim razinama političkog odlučivanja u Hrvatskoj od 1990. do 2015. godine. U okviru POLIPTIH-a izgrađeno je šest velikih baza podataka koje uključuju točke dnevnih redova sjednica Vlade, točke dnevnih redova sjednica Sabora, sva usmena pitanja koja su zastupnici tijekom godina postavili članovima Vlade, sve propise objavljene u *Narodnim novinama* i izborne programe svih relevantnih političkih stranaka, dok medijsku agendu predstavljaju najave s naslovnica *Večernjeg lista*.¹

U sklopu istraživačkog projekta
Politički prioriteti u Hrvatskoj
(POLIPTIH), koji provodi skupina
istraživača s Fakulteta političkih
znanosti u Zagrebu, prikupljeni su
cjeloviti podaci o svim razinama
političkog odlučivanja u Hrvatskoj od
1990. do 2015. godine

Prikupljeni podaci iz svih baza kodirani su na identičan način. U njihovu klasificiranju korišten je međunarodni šifarnik javnih politika, razvijen u sklopu istraživačke mreže *Comparative Agendas Project* (Comparativeagendas.info 2016). Šifarnik se sastoji od 21 glavne kategorije koje predstavljaju temeljne nacionalne javne politike, kao što su zdravlje, poljoprivreda, zaštita okoliša, obrazovanje, promet, obrana i sl. Svaka glavna kategorija sastoji se od niza potkategorija koje predstavljaju teme od kojih se neka politika sastoji, a u šifarniku se ukupno nalazi 214 specifičnih potkategorija.²

Kao osnova analize u ovome radu koristit će se glavna tema "Poslovi vlasti" (*Government Operations*) koja je svojim sadržajem uvelike podudarna s konceptijskim određenjem politike javnog upravljanja. Kao što se može vidjeti u *Tablici 1*, ova tema sastoji se od 18 potkategorija. Cilj je naše analize sumarno prikazati glavnu temu "Poslovi vlasti" u svih šest navedenih baza te upozoriti na najvažnije trendove u količini interesa koju su najvažniji politički akteri posvećivali politici javnog upravljanja u posljednjih četvrt stoljeća. Zatim ćemo prikazati zastupljenost pojedinih podtema iz politike javnog upravljanja u svim bazama, odnosno identificirati koje se teme najčešće pojavljuju, primjerice, na medijskoj agendi, a koje na dnevnom redu Vlade i Sabora.

Grafikon 1. Zastupljenost politike javnog upravljanja na medijskoj agendi 1990. – 2015.

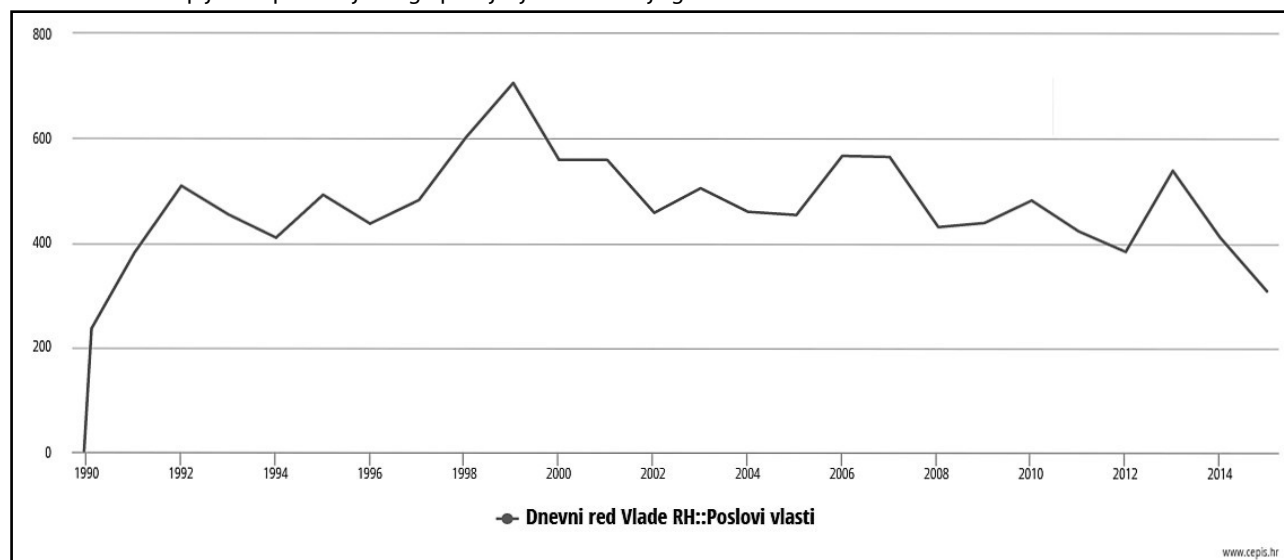
Izvor: POLIPTIH 2016.

Politika javnog upravljanja kao dio medijske agende

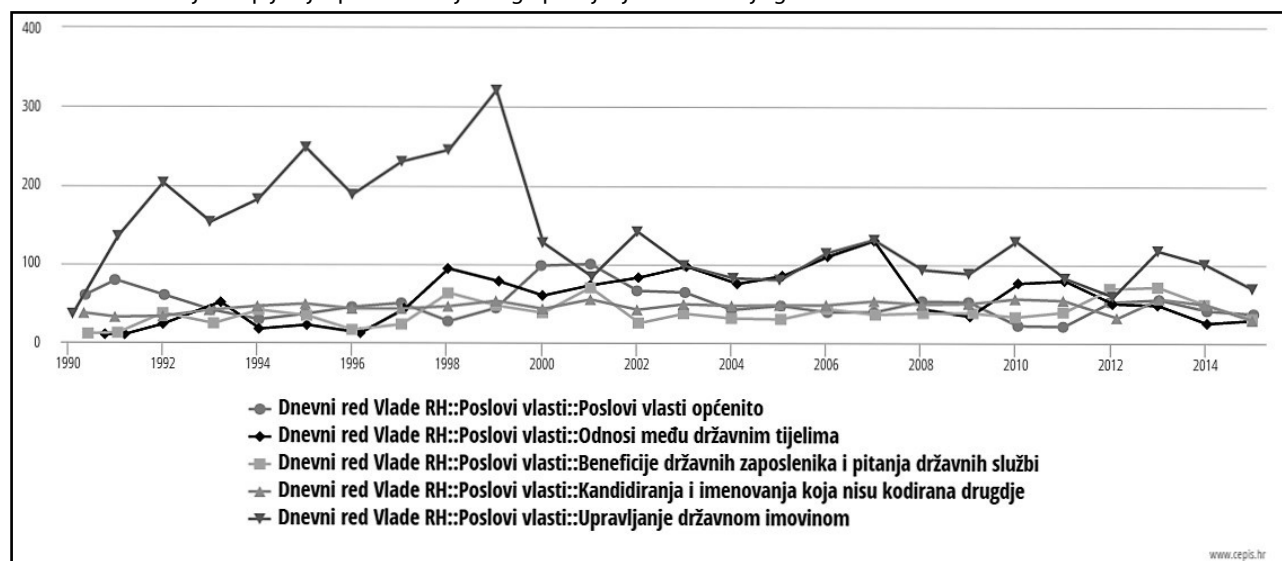
Analiza medijske agende obuhvaća najave preuzete s naslovnica *Večernjeg lista* od 1990. do 2015. godine. Riječ je o više od 2100 naslovnica, odnosno cjelokupna baza sadržava više od 18 000 najava. Glavna tema "Poslovi vlasti" zauzima nešto više od 15 posto ukupnog broja najava posvećenih javnim politikama te oko šest posto ukupnog broja svih najava.

U *Grafikonu 1* može se vidjeti da je politika javnog upravljanja bila u medijima najzastupljenija u tri ciklusa, tijekom 1990., 2000. i 2014. godine. Najviša točka bila je 1990. godine, što ne iznenađuje s obzirom na to da se radi o samome početku političke i društvene tranzicije u demokraciju, kada se raspravljalo

o uvođenju višestranačkog sustava i provođenju izbora te je dominantna tema bila raspad Jugoslavije. U narednom razdoblju, sve do kraja 1990-ih, medijski interes za politiku javnog upravljanja značajno opada, a obilježen je nizom raznolikih tema poput pretvorbe i privatizacije, izbora i promjena izbornog sustava, odnosa vlasti i opozicije, sukcesije SFRJ, obračunavanja poreza na dohodak i sl. Početak novoga tisućljeća obilježili su kritični izbori i smjena vlasti. Upravo zbog toga 2000. godina predstavlja drugu najvišu točku medijske pozornosti posvećene politici javnog upravljanja, pogotovo zato što su izbori označili početak velike reforme političkog sustava. Uzlazan trend u interesu medija za politiku javnog upravljanja zamjećuje se od 2008. godine, a svoj vrhunac dosegnuo je 2014. godine. To je povezano s intenziviranjem i okončanjem pregovora o ulasku Hrvatske u Europsku uniju, što je za

Grafikon 2. Zastupljenost politike javnog upravljanja na Vladinoj agendi 1990. – 2015.

Izvor: POLIPTIH 2016.

Grafikon 3. Pet najzastupljenijih podtema iz javnog upravljanja na Vladinoj agendi

Izvor: POLIPTIH 2016.

posljedicu imalo značajne institucionalne reforme političkog sustava.

Uočene trendove dodatno će oslikati distribucija medijske pozornosti po podtemama u politici javnog upravljanja. U *Tablici 1* može se vidjeti da su najzastupljenije podteme unutar politike javnog upravljanja u medijima regulacija političkog djelovanja, izbori i predizborne kampanje, poslovi glavnoga grada, poslovi vlasti općenito, politička odgovornost i politički skandali te upravljanje državnom imovinom. Ovdje je vidljivo kako su izbori glavna tema kojom se bave mediji, dok su neke teme, poput efikasnosti vlasti i decentralizacije te posebice javne nabave, vrlo malo zastupljene na medijskoj agendi.

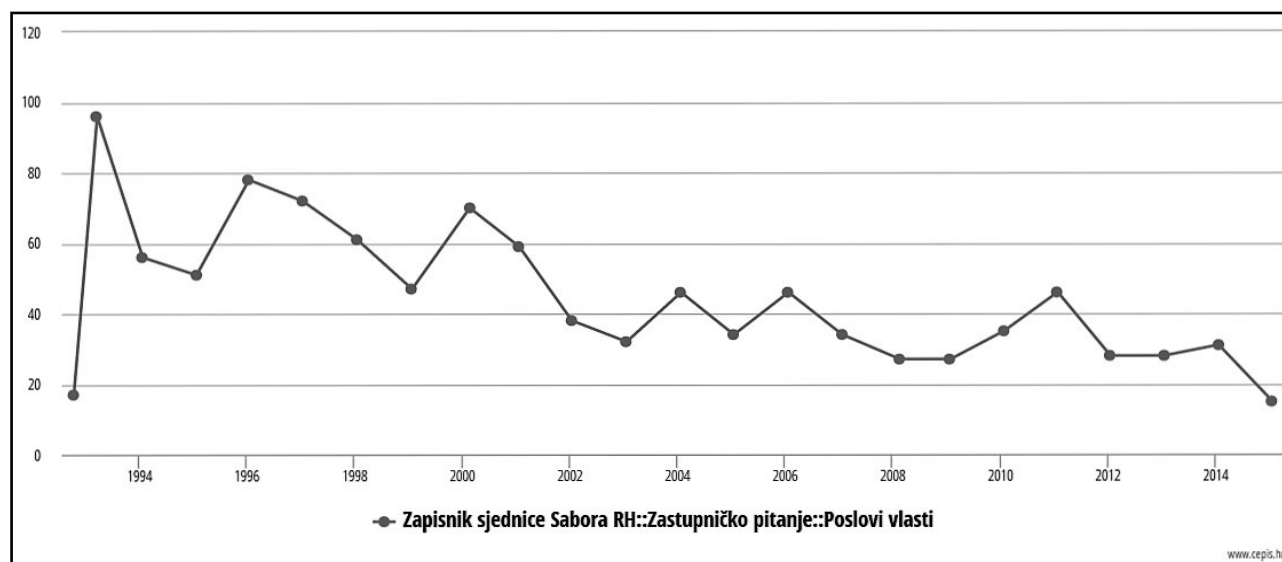
Politika javnog upravljanja na Vladinoj agendi

Analiza politike javnog upravljanja na Vladinoj agendi odnosi se na sumarni pregled točaka dnevnog reda o kojima se raspravljalo na Vladinim sjednicama od 1990. do 2015. godine. Baza deklasificiranih dnevnih redova sjednica Vlade u proteklih 25 godina sadrži oko 46 500 jedinica analize, od čega se oko 26 posto odnosi na glavnu temu "Poslovi vlasti". *Grafikon 2* prikazuje kako je politika javnog upravljanja, premda po strukturi vrlo heterogena, zasigurno jedna od najvažnijih politika Vlade, što je samorazumljivo s obzirom na to da je riječ o glavnome izvršnom tijelu u procesu javnog upravljanja. U *Grafikonu 2* mogu se vidjeti dva vremenska trenda u zastupljenosti politike javnog upravljanja na Vladinoj agendi. U prvom razdoblju, od 1990. do 1999. godine, može se pratiti kontinuirani rast ukupnog broja točaka dnevnog rada o kojima se raspravljalo na Vladinim sjednicama, a koje su kodirane pod glavnu temu "Poslovi vlasti". U drugom razdoblju, od 2000. do 2015. godine, zamjećuje se blagi pad broja točaka dnevnog reda Vlade iz sfere javnog upravljanja, koji se tijekom proteklih 15 godina kontinuirano zadržavao na približno jednakim razinama.

Ako se u *Grafikonu 3* pogledaju frekvencije pet najzastupljenijih podtema iz politike javnog upravljanja prikazanih od 1990. do 2015. godine, može se vidjeti da među njima dominiraju točke dnevnog reda Vlade koje se odnose na upravljanje državnom imovinom, odnosno prvenstveno na privatizaciju. Dapače, rast ukupnog broja točaka dnevnog reda Vlade 1990-ih i njegov pad i stagnacija 2000-ih i 2010-ih mogu se objasniti upravo rastom i padom broja pitanja povezanih s privatiza-

Saborski zastupnici često, a pogotovo tijekom "Aktualnog sata" kad imaju priliku postavljati pitanja članovima Vlade, ne djeluju samo kao agenti svojih stranka koji su ograničeni čvrstom stranačkom disciplinom već prije svega kao predstavnici svojih lokalnih zajednica čije interese zastupaju i promiču

cijom, o kojima su vlade raspravljale u tim istim razdobljima. Tako su privatizacijska pitanja i problemi bili visoko na agendi HDZ-ovih vlada tijekom prvoga desetljeća demokratske tranzicije, s vrhuncem tijekom 1999. godine. Sa smjenom vlasti 2000. dogodio se oštar pad broja privatizacijskih pitanja zastupljenih na Vladinu dnevnom redu, a u narednih 15 godina taj se broj zadržao na približno jednakim razinama. Velik udio među podtemama kategorije "Javni poslovi" zauzeli su decentralizacija i odnos između središnje vlasti i lokalne samouprave, kao i problematika državnih zaposlenika i državne službe.

Grafikon 4. Zastupljenost politike javnog upravljanja u pitanjima zastupnika 1992. – 2015.

Izvor: POLIPTIH 2016.

Politika javnog upravljanja u pitanjima saborskih zastupnika

Baza pitanja koja su na saborskim sjednicama zastupnici usmeno upućivali predstavnicima izvršne vlasti obuhvaća gotovo 5000 jedinica analize, od čega ih se na kategoriju "Javni poslovi" odnosi oko 21 posto. U usporedbi s ostalim bazama, riječ je o razmjerno maloj bazi koja se tek treba nadopuniti i pitanjima što su ih saborski zastupnici u pisanoj formi upućivali članovima Vlade i drugim tijelima izvršne vlasti. U *Grafikonu 4* može se vidjeti kontinuirani pad ukupnog broja zastupničkih pitanja koja se tiču politike javnog upravljanja i taj se trend može pratiti još od sredine 1990-ih. Kad se u *Tablici 1* pogleda struktura pojedinačnih tema zastupničkih pitanja povezanih s politikom javnog upravljanja, može se vidjeti da među njima apsolutno dominiraju pitanja koja se tiču privatizacije i upravljanja državnom imovinom. Ta je problematika bila visoko na

djeluju samo kao agenti svojih stranka koji su ograničeni čvrstom stranačkom disciplinom već prije svega kao predstavnici svojih lokalnih zajednica čije interese zastupaju i promiču. Upravo se zbog toga može vidjeti da se velik broj pitanja koja su zastupnici uputili Vladi i ministrima tiče decentralizacije te odnosa između središnje države i lokalnih razina vlasti. Osim toga, "Aktualni sat" često služi i kao platforma za razotkrivanje političke korupcije i pozivanje na političku odgovornost premijera, ministara i drugih članova Vlade, što se može vidjeti iz razmjerno velikog udjela pitanja povezanih s tom podtemom.

Politika javnog upravljanja na dnevnom redu Sabora

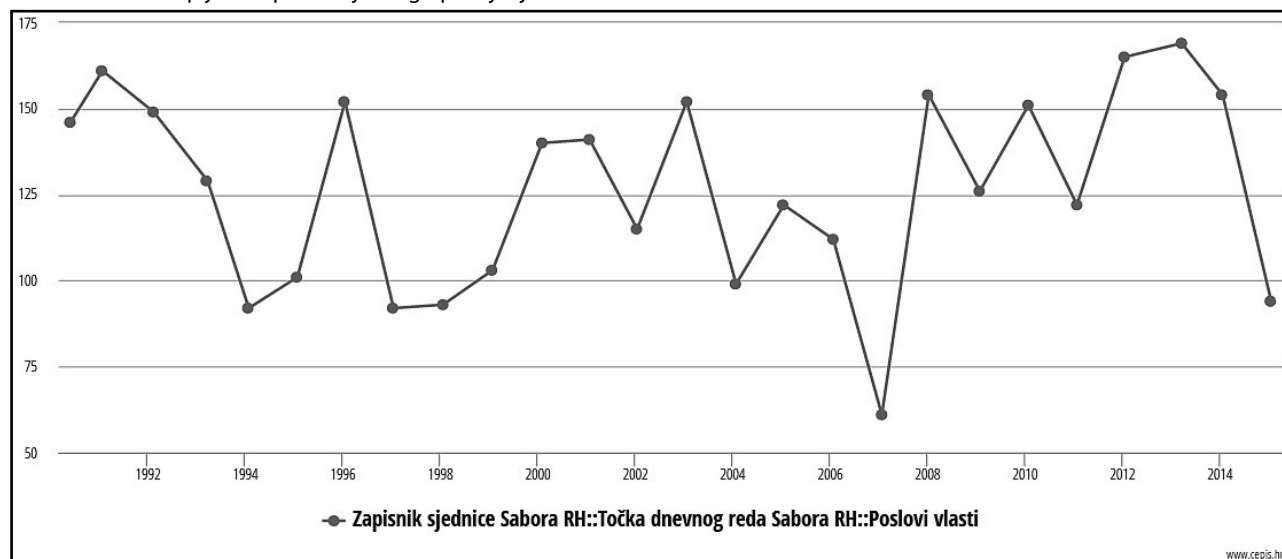
Svakako je važno promotriti prisutnost politike javnog upravljanja i u točkama dnevnog reda plenarnih sjednica Sabora. Od gotovo 13 000 točaka dnevnog reda svih sjednica koje su održane od 1990. do kraja 2015. godine, na politiku javnog upravljanja otpada oko 26 posto. U *Grafikonu 5* mogu se pratiti trendovi promjene političke pozornosti prema politici javnog upravljanja koji su obilježeni čestim usponima i padovima, ali se sve te varijacije zadržavaju u malom rasponu, uz izuzetak 2007. godine kad se na dnevnom redu saborskih sjednica pojavio vrlo mali broj tema povezanih s tom politikom.

I na dnevnome redu Sabora neke podteme politike javnog upravljanja zastupljenije su od drugih (v. *Tablicu 1*). Na saborskim sjednicama najčešće se raspravljalo o regulaciji političkog djelovanja te temama povezanim s izborima i kampanjama, zatim o kandidiranjima i imenovanjima, političkoj odgovornosti i izglasavanju nepovjerenja članovima Vlade, upravljanju državnom imovinom te općenito o poslovima vlasti. Većina tih tema izravno proizlazi iz nadležnosti Sabora, poput izglasavanja nepovjerenja članu Vlade, zbog čega su te teme puno češće na dnevnome redu Sabora od nekih drugih pitanja. Zanimljivo je istaknuti da tijekom 25 godina neke teme poput administriranja

Politika javnog upravljanja može
se analizirati i preko takozvane
odlučivačke agende, koja se
manifestira kroz formalne odluke
uobičajene kao zakonski akti i drugi
propisi objavljeni u *Narodnim
novinama*

agendi saborskih zastupnika sve do 2000. godine, nakon čega je došlo do značajnog smanjenja interesa zastupnika.

Saborski zastupnici često, a pogotovo tijekom "Aktualnog sata" kad imaju priliku postavljati pitanja članovima Vlade, ne broj 26 - lipanj 2016.

Grafikon 5. Zastupljenost politike javnog upravljanja na dnevnom redu Sabora 1990. – 2015.

Izvor: POLIPTIH 2016.

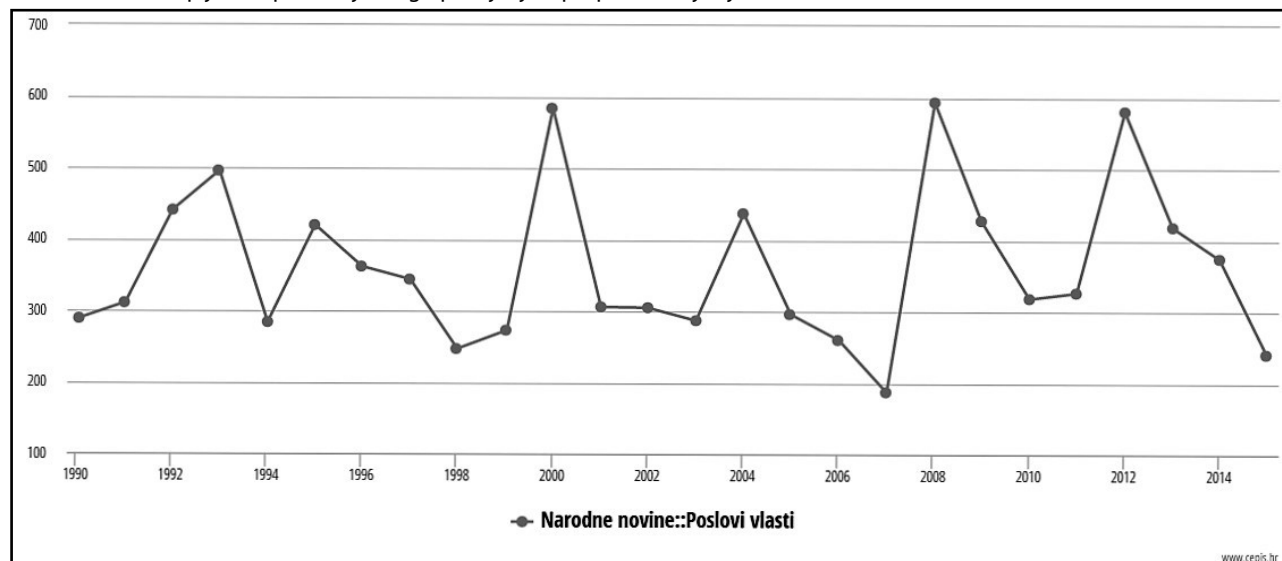
poreza i učinkovitosti vlasti nisu bile u značajnoj mjeri prisutne na dnevnom redu sjednica Sabora, što pokazuje da se o njima puno više raspravljalo i odlučivalo na nekim drugim mjestima, prije svega u Vladi.

Politika javnog upravljanja kroz propise objavljene u *Narodnim novinama*

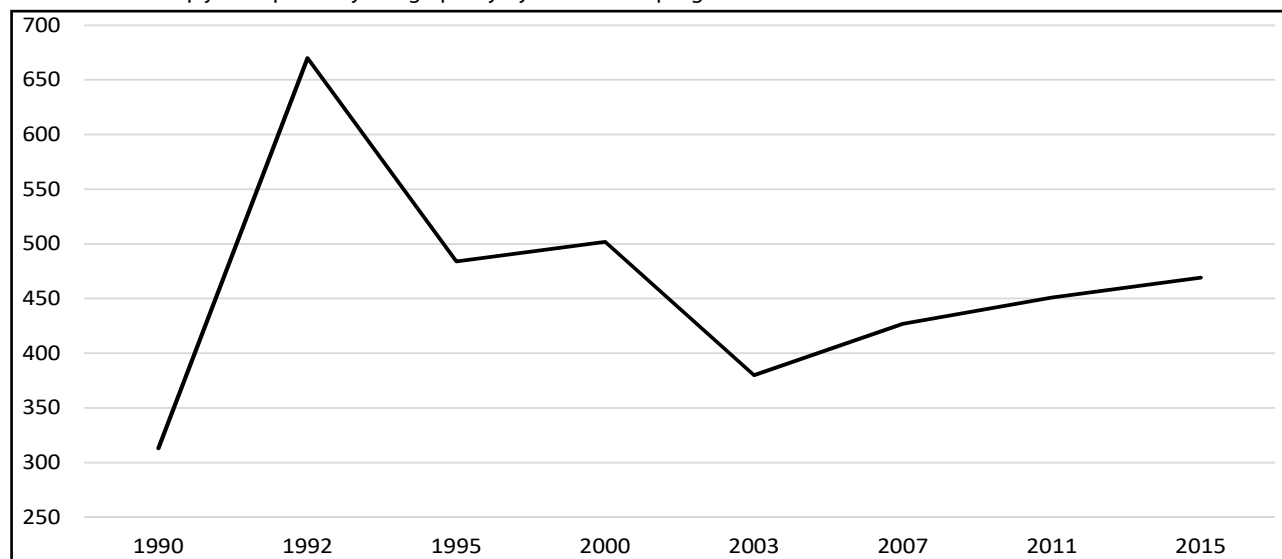
Politika javnog upravljanja može se analizirati i preko takozvane odlučivačke agende, koja se manifestira kroz formalne odluke uobičajene kao zakonski akti i drugi propisi objavljeni u *Narodnim novinama*. U analizu smo uključili sve akte predsjednika, Vlade i ministarstava te akte Sabora koji su objavljeni u *Narodnim novinama* od 1990. do 2015. godine. Od ukupnog

broja navedenih akata (gotovo 31 500) politika javnog upravljanja zauzima udio od 30 posto. Na politiku javnog upravljanja odnosi se oko 29 posto svih akata predsjednika, zatim oko 31 posto svih akata Vlade i ministarstava te oko 28 posto akata parlamenta.

U *Grafikonu 6* može se vidjeti da politička pozornost posvećena politici javnog upravljanja u formalnim odlukama značajno varira. Moguće je uočiti nekoliko trendova koji su vrhunce dosegli 2000., 2008. i 2012. godine. Broj akata koji se odnose na politiku javnog upravljanja značajno raste tijekom 2000. zbog održavanja parlamentarnih i predsjedničkih izbora i niza razrješenja i imenovanja koja su uslijedila, ali i zbog ustavne reforme te donošenja niza odluka o preustroju izvršne vlasti. Tijekom 2008. godine, neposredno nakon parlamentarnih

Grafikon 6. Zastupljenost politike javnog upravljanja u propisima objavljenim u *Narodnim novinama* 1990. – 2015.

Izvor: POLIPTIH 2016.

Grafikon 7. Zastupljenost politike javnog upravljanja u izbornim programima 1990. – 2015.

Izvor: POLIPTIH 2016.

izbora, donesen je niz odluka kojima se formira novi sastav Sabora te se restrukturira druga Sanaderova vlada. Broj objavljenih akata povezan s politikom javnog upravljanja dosegao je značajnu razinu i 2012. godine, što se također može objasniti održavanjem parlamentarnih izbora krajem prethodne godine.

Analizu donesenih propisa u politici javnog upravljanja upotrijebimo podacima o najzastupljenijim podtemama te politike u aktima objavljenim u *Narodnim novinama*. Među njima se najviše ističu kandidiranja i imenovanja koja nisu kodirana pod druge teme, odluke o upravljanju državnom imovinom, regulacija političkog djelovanja, izbora i predizbornih kampanja te dodjele medalja i državnih odlikovanja (v. *Tablicu 1*). Zanimljivo je da izrazito veliki udio u najzastupljenijim temama imaju tzv. tehničke odluke o imenovanjima i o dodjeljivanju odlikovanja. Naime, oba koda funkcioniraju kao rezidualni kodovi, što znači da se imenovanja i dodjeljivanje medalja najprije kodiraju tematski, prvo pod pripadajuću politiku (primjerice, imenovanje ministra turizma pod kategoriju "turizam"), a tek ako to nije moguće, u ovu rezidualnu podtemu. Od sadržajnijih podtema koje nisu u značajnijoj mjeri zastupljene u ovoj bazi svakako treba istaknuti efikasnost vlasti i javnu nabavu, s obzirom na to da bi se očekivala nešto veća odlučivačka pozornost posvećena tim temama.

Politika javnog upravljanja u stranačkim izbornim programima

Naposljetku ćemo prikazati politiku javnog upravljanja u izbornim programima političkih stranaka u kojima su kao osnovne jedinice analize identificirane kvazirečenice. Kvazirečenica je definirana kao argument, odnosno kao "verbalni iskaz neke političke ideje ili pitanja" (Werner, Lacewell i Volkens 2015). Primjerice, rečenica "Budući da želimo slobodu, trebamo snažne vojne snage." može se razdvojiti na dvije kvazirečenice zato što postoje dva politička argumenta, tj. sloboda i jačanje oružanih snaga. Baza podataka izbornih programa stranaka

sadrži oko 28 000 jedinica analize, od kojih se oko 13 posto odnosi na kategoriju "Poslovi vlasti". *Grafikon 7* prikazuje zastupljenost glavne kategorije "Poslovi vlasti" iskazanu u apsolutnim brojevima tijekom osam izbornih ciklusa. Pokazuje se da su stranke u izbornim programima najviše pažnje posvetile temama povezanim s politikom javnog upravljanja u izborima 1992. godine, kad su dominirale teme povezane s regionalizacijom i decentralizacijom Hrvatske te sadržaji povezani s uređenjem demokratskih institucija i odnosa među granama vlasti. U narednim ciklusima značajno se smanjio broj kvazirečenica u vezi s općim poslovima vlasti, prije svega na račun ekonomskih tema koje su počele dominirati izbornom agendom stranaka.

Kada se u *Tablici 1* pogleda zastupljenost pojedinačnih podtema unutar kategorije "Poslovi vlasti", može se vidjeti da se najzastupljeniji sadržaji odnose na sam izborni proces, odnosno konkretnije na prikazivanje stranaka kao kompetentnih i sposobnih za pobjedu na izborima i preuzimanje vlasti. Osim toga, gotovo sve stranke posvećivale su značajan prostor problematici decentralizacije, uglavnom iskazujući spremnost pokretanju decentralizacijskih procesa. Velik udio u kategoriji povezanoj s politikom javnog upravljanja imala su i pitanja ustavne reforme i uređivanja odnosa između grana vlasti, što je osobito bilo naglašeno tijekom 1990-ih. Konačno, zanimljivo je istaknuti da je, za razliku od ostalih baza, kategorija efikasnosti vlasti u najvećoj mjeri prisutna u izbornim programima stranaka. To pokazuje da su stranke u izbornoj kampanji bile spremne na simboličnoj i deklarativnoj razini obećavati biračima reformu javne i državne uprave i smanjivanje broja zaposlenih u javnom sektoru, ali nakon preuzimanja vlasti nisu tu temu stavljale u značajnoj mjeri na dnevne redove Vlade i Sabora.

Zaključak

Iako je politika javnog upravljanja dosad bila uglavnom nepoznata u hrvatskoj političkoj praksi, ali i njezinoj znanstvenoj te stručnoj analizi, pokazuje se da je njezin sadržaj uvelike

Tablica 2. Najzastupljenije podteme politike javnog upravljanja u bazama POLIPTIH-a

Mediji	Stranke	Vlada	Zastupnička pitanja	Sabor	Narodne novine
regulacija političkog djelovanja, izbora i kampanja	regulacija političkog djelovanja, izbora i kampanja	upravljanje državnom imovinom	upravljanje državnom imovinom	regulacija političkog djelovanja, izbora i kampanja	kandidiranja i imenovanja
poslovi glavnoga grada	odnosi među državnim tijelima i lokalna vlast	odnosi među državnim tijelima i lokalna vlast	odnosi među državnim tijelima i lokalna vlast	kandidiranja i imenovanja	upravljanje državnom imovinom
poslovi vlasti općenito	odnosi među granama vlasti i ustavne reforme	poslovi vlasti općenito	politička odgovornost i korupcija	politička odgovornost i korupcija	regulacija političkog djelovanja, izbora i kampanja
politička odgovornost i korupcija	upravljanje državnom imovinom	kandidiranja i imenovanja	regulacija političkog djelovanja, izbora i kampanja	poslovi vlasti općenito	valuta, medalje i kovnica novca
upravljanje državnom imovinom	efikasnost vlasti i upravni nadzor	beneficije državnih zaposlenika	poslovi vlasti općenito	upravljanje državnom imovinom	odnosi među državnim tijelima i lokalna vlast

Izvor: POLIPTIH 2016.

zastupljen na različitim razinama donošenja političkih odluka. U gotovo svim bazama podataka koje smo prikazali u ovome radu politika javnog upravljanja, predstavljena kroz glavnu temu "Poslovi vlasti", mnogo je više zastupljena od svih drugih politika. Politika javnog upravljanja zauzima u bazama dnevnih redova sjednica Vlade i Sabora, pitanjima saborskih zastupnika i objavama u *Narodnim novinama* između četvrtine i trećine ukupnog sadržaja, dok je u bazama najava *Večernjeg lista* i izbornim programima stranaka prisutna s nešto manjim udjelom. Ako se prisutnost politike javnog upravljanja usporedi s političkom pažnjom koju akteri i institucije posvećuju drugim javnim politikama, može se vidjeti da se politici javnog upravljanja posvećuje dvostruko ili trostruko više pozornosti u odnosu na ostale politike, poput obrambene i vanjske politike te pravosuđa i kriminala. U mladoj demokraciji koja još uvijek izgrađuje svoju institucionalnu strukturu ne iznenađuje da je politika reformiranja političkog sustava vrlo visoko na političkome dnevnom redu, ali je isto tako važno istaknuti da politička pozornost usmjerena prema politici javnog upravljanja još uvijek značajno ne opada.

U *Tablici 2* napravili smo pregled po pet najzastupljenijih tema iz politike javnog upravljanja u svakoj bazi koju smo analizirali. Možemo vidjeti da su pitanja povezana s provođenjem izbora i regulacijom političkog djelovanja najzastupljenija na medijskoj, stranačkoj i parlamentarnoj agendi. Na Vladinu dnevnom redu i na agendi parlamentarnih zastupnika najviše dominiraju sadržaji povezani s upravljanjem državnom imovinom i privatizacijom, dok je najviše političkih sadržaja iz javnog upravljanja u *Narodnim novinama* posvećeno kandidiranjima i imenovanjima. Visoko na agendi političkih institucija i aktera nalazi se i problematika odnosa između središnje države i lokalne vlasti, koja je uobičajena kroz sadržaje povezane s decentralizacijom i regionalizacijom. Osim toga, medijska, zastupnička i parlamentarna agenda u velikoj je mjeri zaokupljena i političkom odgovornošću i korupcijom, što je u skladu s javnom

percepcijom glavnih problema koji se povezuju s politikom i političkim djelovanjem. Zanimljivo, izuzev političkih stranaka, nijedan drugi politički akter ni institucija ne usmjerava osobitu pažnju na probleme povezane s učinkovitosti vlasti i reformom javne uprave, što iznenađuje s obzirom na to da je općeniti dojam koji se nameće iz javnoga političkog prostora kako je to, pored ekonomskih pitanja, tema koja najviše zaokuplja pažnju političke elite u Hrvatskoj.

Bilješke

- 1 Sve navedene baze dostupne su na mrežnoj stranici Centra za empirijska politološka istraživanja Fakulteta političkih znanosti (Cepis.hr 2016).
- 2 Detaljna pojašnjenja pravila kodiranja dostupna su na mrežnoj stranici Centra za empirijska politološka istraživanja Fakulteta političkih znanosti (Cepis.hr 2016).

Literatura

- Cepis.hr (2016). www.cepis.hr (pristupljeno 12. srpnja 2016.)
- Comparativeagendas.info (2016). <http://www.comparativeagendas.info/> (pristupljeno 12. srpnja 2016.)
- Hrvatski sabor (2011). Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave. *Narodne novine*. 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13.
- Petek, A. (2012). Što su hrvatske javne politike? *Političke analize*. 3 (11): 37–45.
- Tolbert, C. J. (2002). Rethinking Lowi's Constituent Policy: Governance Policy and Direct Democracy. *Environment and Planning C: Government and Policy*. 20 (1): 75–93.
- Werner, A. i dr. (2015). Manifesto Coding Instructions (5th revised edition). https://manifestoproject.wzb.eu/download/papers/handbook_2014_version5.pdf (pristupljeno 22. srpnja 2016.)